

1. «Толымы таппай мақтанба» (Ғылы Абайдың ғылыми-білім туралы айтар)

Абай - қазақ жазба әдебиетінде өзіндік қолтаңбасы бар өшпес тұлға. Оның шығармалары қазақ әдебиетінің даму жолында айырықшы орын алады. Ғылы шығармасын алып оқысақта, адамға ой саларлық терең мағынаның жатқанын байқайсыз.

Абай өлеңдерінің басын көпшілігі оқу-білім, ғылыми тақырыпқа айтқан ардау болып өрілген. Ол заманындағы халықтың нағандығы мен сауатсыздығына күйіне отырып, ішкі жанайқайынан тұған айтарды Абай өлеңдерінде шебер суреттеп білген. «Толымы таппай мақтанба» атты өлеңінде жаман мінез-құлқтар яғни, артық арқысы мен өсек, мақтаншақтық, еріншектік пен өсограпшылықтың адамға қиын зиянын тиізетінін ескерткен ақын: «Талап, еңбек, терең ой,

«Ғанағат, рахым айлап қой» - деп,

«бес асыл істі» бойға сіңіру керектігін айтады. Абай көзқарасы бойынша, өмірде мақсатқа жеткізетін нәрсе - оқу-білім мен үнемі ізденіс. Көп оқып, көп білген еш уақытта артық болмайды, керісінше сәл арқысы кедергілердің кілтін табуға балады.

«Мәселеде ғылым бар деп ескермедім,

Тайғасын көре тұра тексермедім.

Ер жеткен соң түспеді ұясыма,

Ғылымды мезгілінен кем сермедім» - деп, ақын өзінің ғылыми жолына кем келетініне өкініп, халықтың білім құуға шақырады. Сондай-ақ, Абай ғылымының аял орны ерекше екендігін айтып, ақыл мен қайраттық, жүрек үшеуін соған жүргізеді.

«Ақыл да, ашу да осық, күлкі де осық,

Талап, қайнап бір жүрек қосады әлек.

Біреуінің күні осық біреуіңіз,

Толымы сәл үшеуінің жөнін білшек» - деп ғылымының адам өмірінде маңыздылығына баса назар аударады. Оқу-білім - сарқылмайтын қазына. Білім жолында қайрат